

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre ... 150 Lei
 Fél évre ... 75 Lei
 Egy negyed évre 87-50 Lei
 Egy óra ... 18-50 Lei

Nyitléri közlemények megállapodás szerint:

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak-palotájában.
TELEFON-SZÁM: 82
KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 Boulevardul Regele Ferdinánd
 L. József tőh.-ut 22.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, december 25.

Megváltás.

Az Aradi Közlöny számára írta: Csécsi Imre.

Szent ünnepünk egy örök gondolatot fejez ki, amely megtalálást rejt magában minden idők jellemei között: emberek vagyunk céllal, rendeltetéssel, előhaladásra szánva; emberek vagyunk, az örökkévaló Jóság gyermekei és így mindenkinek testvérei. És ha a cél egyedüli igaz ösvényéről az ember vesztel, az értelem és erkölcsi romlás megtagadta benne az embert; nem maradt örökre vigasztalan helyzetben, mert adatott mester, adatott tanító és próféta, aki intette, világosította, segítette, a romlásból lelki láncát megépítette, alant az erők világából megváltotta. Ez a karácsony eszméje, „ez a mi hitünknek nagy titka.” Csodálatos erő nyílvánul a krisztusi eszme nagy igazságában: az igazság ereje, mely soha nem hagy bizonytalansághoz a jövődől föl. Az igazsághoz való meleg ragaszkodás, mely próbakővé minden nagy jellemnek, a legerősebb táplálékot nyújtja még az árnyékba öltözött reménységnek is. Féltelmet nem ismer, csak fájdalmat; a csüggedést megveti, de szenvedni tud, mert érezi, hogy ez a fegyver, melyet letenni nem szabad. Erre tanít a mester példája, ő pedig az apostol szerint „tegnap és ma ugyanaz és mindörökre ugyanaz leszen.” Mély szomorúság lep meg, ha látjuk, hogy nincs teljes megértés a lelkekben a célra, a megváltás céljára nézve. Jobbá, szebbé kell válnia a világnak, jobbá, szebbé kell válnia az emberi életnek: erre van erő, van út, csak legyen szívünk az erő befogadására, legyen szemünk az út megválasztására és akkor közel az öröm teljessége. A rosszban való megnyugvás, a tétlen szemlélődés, mely meddő szokott maradni, a jobbulás jogáról és lehetőségről való lemondás sohasem vezet a teljesülés isteni percéhez.

Ha ismerjük a lelkek áldott-ságára tartozó igazságokat: kell ezeket teljesíteni, széles körben a Krisztusban testvérek között megkedveltetni, a munkára szent ösztönt kelteni, mert egyébként nincs mentség a mulasztásra, nincs jogcím a „krisztusi” nevezetre.

Az erkölcsi jó győzelme iránti közöly és reménytelenség egy a halállal, melyből nincs ébredés. Feledik sokan, hogy Pandora szeleceje nem maradt üresen, nem, mert a legnagyobb kincs nem röpült ki belőle. Ennek hiányában átkozott lett volna az emberiség minden nagy erőfeszítése a múltban az igazságért, a szépségért, a tökéletesedésért, az életért, a váltásért. A legnyomorultabb elnyomás, a szellemi békó csak arra kellett, hogy a teher alatt a

lelkek gyönyörű palmája növekedjék, „erős sudárba szokkenjen” akkor, mikor a kishitűség már visszavonulót fuvatót a harcban. Űres, hitvány ígéretekkel csak az erkölcsileg gyengéket lehet áltatni, de az erős lelkek az adott valósággal, kemény helyzetekkel is elégedettek tudnak lenni, mert már megértették és nem felejtik, hogy a szívcsínyből nem lehet semmit sem csinálni, de a legdurvább sötét márványdarabból verjétek mellett ki lehet véteni magát a gyönyörűséget. Igaz emberi egyenlőség, mely csak az értelem és jószág különbözőségeit ismeri, az egyesek és népek testvérisége, az emberi fenséges szabadság élete: mind, mind igazságok, melyeket eltemetni nem lehet; eltemetni akarni: gonoszság és együgyűség.

Karácsonyt ünnepelünk. Ne rontsátok meg ünnepelésünk szent percét emberhez méltatlan bánásmóddal, feltévésekkel, alacsony

szeretlenséggel. Az igazság hadd öltözzék be a szeretet fényes köntösébe. Így adott áldást a múltban, így ad a jövődőlben is. Az igazság előtt hódoljanak mindnyájan: csak ebben van erő a győzelemre. Ellenszegülő erőkket ezt fel nem tartóztathatják. Lelki ép konstrukciók mellett ezt mindenki megérti, köteles megérteni. A múlt igazolja a jövőt: anynyi szív nem ontott hiában vért, nem hiában sorvadoztak átoksúly alatt. Jön a krisztusi élet szent kora, mely után buzgó imádság cpedez.

Kutatunk, áhitunk a tökéletesség után, mert igazság marad, hogy a „szellemi világban keresett tökéletesség, a viszony tökéletessége. Annak, a mit tökéletesíteni kell, teljes alkalmazása ahhoz a mi tökéletes”. Ez igazság avai bennünket a Krisztus igaz híveivé. Az élet jelenségei nem rémitenek el: minden hitványság indexre kerül előbb vagy utóbb. E tekintetben a nagy apostollal tartunk: „a melyek láttatnak, időszerint valók, de a melyek nem láttatnak: örökkévalók”. Boldog ünnepet!

Felfordulás Moszkvában. Szöknek a népbiztosok.

STOKHOLM. Az itteni lapoknak jelentik Revalból: Moszkvában az izgalom tetőpontját érte el, amikor nyilvánosságra jutott a szovjet-kormány ama elhatározása, hogy a külföldi kapitalistáknak nagyobb koncessziókat ad. A népbiztosok tanácsa átköltözik Pétervárra. Az izgatott hangulat zavarja a kormányt nyugodt munkájában. Azzal az indokollással, hogy a népbiztosok többé nem biznak védelmi osztágaikban, kínai és lett csapatokat vontak össze és az átköltözést ezeknek védelme alatt haitották végre.

Aradiak kinzása Budapesten. Egy valutasibólás epilógusa.

BUDAPEST. A IX. kerületi karhatalom nyomozói néhány hónappal ezelőtt a nyugati pályaudvaron letartóztatták **Steinfeld** Imre aradi magánhivatalnokot és **Tolnai János** aradi joghallgatót, akik két bőröndben körülbelül 2.400.000 korona értékű román lebelgyezési pénzt szállítottak Budapestre. A nyomozók a két fiatalembert bevitték a Madách-utcai karhatalmi őrszobába. A nyomozók a bőröndökkel bementek egy belső szobába és kiszedték a pénzt. Azután behívták a két fiatalembert, előttük újból megolvasták a pénzt, amely ekkor már csak 1.876.000 korona volt. A nyomozás során **Steinfeld** és **Tolnai** elmondották, hogy a náluk talált pénz összevásárlásában több társuk is volt, így **Grünwald** Lipót hírlapíró, **Rosenfeld** Adolf tőzsdebizományos, **Braun** Gusztáv aradi képkereskedő és **Lusztig** Sándor gyáros. A négy embert előállították az őrszobába, ahol hosszasan kinzás után olyan vallomást tettek, hogy pénzhamisítást követtek el. Kihallgatásuk után átadták őket a rendőrségnek, ahol visszavonták előbbi vallomásukat, s kijelentették, hogy azért állottak úgy, mert megkínózták őket. Az

orvoszakértők meg is állapították, hogy csaknem valamennyiük testén **súlyos bántalmazás nyomait észlelhetők.** A nyomozás után a rendőrség valamennyit átadta az ügyészségnek, amely hamispénz forgalomba hozatalának kísérletemiatt bünvádi eljárás indított ellenük. Később azonban kiderült, ártatlanságuk és valamennyit szabdlábra helyezték. Az ügy aradi szereplői azóta már régen Aradon tartózkodnak. A karhatalom a lefoglalt 1.876.000 koronát szintén átadta az ügyészségnek, de a terheltek vallomásukban minden alkalommal 2.400.000 koronáról beszéltek. Időközben a katonai hatóság tudomást szerzett arról, hogy a lefoglalt pénzből több száz ezer korona bűnös uton eltiint. A katonai ügyészség ennek folytán szigorú vizsgálatot indított és ez eredménnyel is járt. A karhatalom tisztjeinek vallomásából kiderült, hogy a kérdéses alkalommal négy a karhatalomnál alkalmazott nyomozó nagyobb összeget lopott el a bőröndben talált pénzből. A katonai ügyészség a négy nyomozót letartóztatta és lopás büntette címén megindította ellenük az eljárást.

Magyar tudós a magyar-román közeledésről.

GENF. Réz Mihály egyetemi tanár egy genfi lap munkatársa előtt nyilatkozott a magyar-román közeledésről. Réz Mihály kijelentette, hogy mindkét országnak közös érdeke, hogy helyreálljon a kölcsönös baráti kapcsolat annál is inkább, mert a magyarság védelmén a népszövetség örökdiik.

LEGUJABB.

ITÉLET A NÉPBIZTOSOK PERÉBEN. Budapest. Tíz népbiztos bűnrészlettel 28-án hirdetik ki az ítéletet, amelynek indokolása két hatalmas kötetre rug. Az indokolás felolvasása esetleg két napig is eltart.

KÉT ESZTENDŐRE BETILT JAK AZ AMERIKAI BEVÁNDORLÁST. Newyork. A pilsburghban megjelenő Magyar Híradó jelenti, hogy az amerikai kormány két esztendőre akarja megtiltani az Amerikába való bevándorlást.

FŐISPAN ÉS ÜGYVÉD PÁRBAJA. Békéscsaba. Egál Imre békéscsabai főispán súlyos párbajt vívott Láng Frigyes békéscsabai ügyvédvel. A párbaj Láng ügyvéd harc képtelenségével végződött.

HOLNAP JELENIK MEG AZ AMNESZTIARENDELET. Budapest. Ma egész nap minisztertáncos volt, amely elhatározta, hogy az új amnesztiarendet korca, hogy reggelén jelenik meg.

A FIUMEI CSETEPATÉ. Fiume. Az itteni legionáriusok Veglia szigét partjáról puskatűzzel elárastottak egy torpedóhajót.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK BUDAPEST GYERMEKEINEK. Budapest. Angolok és amerikai magyarok karácsonyi ajándékokat küldöttek Budapest szegény gyermekeinek.

MILLIÓK KIVANDORLÁSA AMERIKÁBA. Newyork. Milliószámra özönlenek a bevándorlók Amerikába. Magába Newyorkba havonta több, mint 80.000 bevándorló jön. Az elmúlt szombaton 16.000 bevándorló érkezett.

A POSTACSEKK ÉRTÉKHATÁRA. Budapest. A kormány elhatározta, hogy a postacsekk értékhatárát 25.000 koronáról 100.000 koronára emeli fel. Ebben a Claeing forgalom korlátlan marad.

MAGYAR EGYETEMEK ELHELYEZÉSE. Budapest. A volt cluji (kolozsvári) és pozsonyi egyetem elhelyezéséről januárban dönt a kormány. Vass katusz miniszter ebben az ügyben ankéttet hiv egybe. Szeged, Miskolc és Debrecen hajlandók áldozatokra is, ha az egyetemeket ott helyezik el. Számításba jöhet még az egyetemek elhelyezésénél a felzabandulandó Pécs is.

Irodalom és művészet.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat d. u.: Iglói diákok. Este: Gésák.

Vasárnap d. u.: Csikós. Este: Angyalok.

Hétfő: Névtelen asszony. (A. bérlet.)

Kedd: Troubadour. (B. bérlet.)

Szerda: Pillangó főhadnagy. (C. bérlet.)

Csütörtök: Pillangó főhadnagy. (A. bérlet.)

Péntek: Lumpacius vagabundus. (B. bérlet.)

Szombat d. u.: Csárdáskirálynő. Este: Lumpacius vagabundus. (C. bérlet.)

Vasárnap d. u.: Vereshaju, népszimü. Este: Cigánygrófnő. (A. bérlet.)

* A karácsonyi ünnepek alatt a legkellemesebb szórakozást nyújtja a színház, ahol ez alkalomra változatos műsort állított össze a direktció. Az ünnep két estéjén a szezon legsikerültebb két slágeroperettjét, a Gésákat és Angyalokat játsszák és a két délután a mindig nagy népszerűségnek örvendő Iglói diákok és Csikós kerülnek előadásra. Az ünnepi előadásokra a legnagyobb gondot készült a színház, aminek is inkább, mert a négy karácsonyi előadás iránt már előrelátott rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg.

* Névtelen asszony című nagyhatású színművet ismétli meg hétfőn a színház. Az öt felvonásból álló elsőrangú színmű ezúttal is a már ismert elsőrangú szereposztással kerül előadásra.

* A Modern Kabaré karácsonyi előadásai. Nagyszabású ünnepi műsort mutat be szombaton és vasárnap a Modern Kabaré. A két ünnepnapon négy előadást tart a kitérő társulat. Szombat délután és este teljesen más műsort mutat be a kabaré, mint a vasárnapi előadásokon. Mind a négy ünnepi előadás két-két bohózat és tízenegyzet magán-szám kerül előadásra.

* Kimagasló esemény lesz a Fehér Keresztben tartandó zártkörű Szilveszter-est. Ugy a kiváló műsor, mint az ezt követő tánc feledhetetlen szórakozást fog nyújtani. Jegyek a meghívó felmutatása mellett a Forrai táncakadémia irodájában, Fehér Kereszt első emelet, délután 3-tól 6-ig kaphatók.

* Karácsonyi műsor az Apollóban. (Lujza hercegnő memoárja.) Karácsony két napján az Apolló színház szenzációs filmet fog bemutatni. Lujza hercegnő neve az egész világot bejárta, gálans szerelmi kalandjai úgy a felsőbb körök, mint a néprétegeket éveken át foglalkoztatták. A forró Véru belga hercegnő kalandjairól naplót vezetett s följegyzéseit könyv alakjában nyilvánosság elé vitte. E könyvnek a nyomán készült el az a szenzációs film, amelyet az Apolló színház ünnepi műsorán fog bemutatni. Az előkelő világ erkölcsére, helyesebben mondva erkölcselenségére vet árnyat ez a forró hangulatoktól izzó filmdráma. A főszerepelt, a kalandvágyó Lujza hercegnőt Henny Weisse, a zseniális moziművész személyesíti meg, és megtevésséig élethűen adja vissza Lujza hercegnő tragikus elzüllését.

* Az Uránia karácsonyi műsorai. Az Uránia színház karácsony mindkét napján más-más műsort mutat be. Szombaton a Szép Jolán című parasztdráma kerül velítésre Ellen Richterrel, ezzel a bájos és nagytehetségű művésznővel a főszerepben. Vasárnap a Választon című társadalmi drámát mutatja be az Uránia színház. A szezon egyik legszebb és legsodásabb filmje ez a dráma, amelynek az élet legmélyebb problémái a mozgató rugói. A főszerepben Mady Christians, ez az elragadóan szép és kiváló tehetségű színésznő nyújt elsőrangú alakítást.

A háborús kereskedők szüntették be iparukat.

Megirták az aradi lapok, hogy negyven aradi kereskedő bejelentette az ipariügyszálynak iparuk beszüntetését. Egyes lapok szerint ennek a magas kereseti adó volt az oka. A cluji (kolozsvári) lapok átvették ezt a hírt és így tudomására jutott a kereskedelmi miniszternek is. A polgármesteri hivatal ma táviratot kapott a kereskedelmi minisztertől, amelyben felvilágosítást kér a tömeges iparbeszüntetésről és kérdi, hogy milyen adókat vetett ki a város. Dr. Robu János polgármester kijelentette munkatársunk előtt, hogy az

iparbeszüntetésnek nem a magas adó volt az oka, hanem a konjunktúra. Mert azok a kereskedők, akik iparuk beszüntetését bejelentették, nagyobbrészt ugynevezett háborús kereskedők, akik a háború alatt megszedték magukat és most nem kedvez nekik a konjunktúra. Most sokkal többen kérnek ipart, mint a hányan beszüntették. Dr. Robu kijelentette még, hogy ezeket az adatokat dr. Angel helyettes polgármester felviszi Clujra (Kolozsvárra) a kereskedelmi államtitkársághoz.

Roboz Imrét kitiltották Romániából

Sokan emlékeznek még Aradon Roboz Imre újságíróra, aki a magyar kommunizmus bukása után jónak látta elhagyni a magyar fővárost és salvus conductussal román területre menekült. Először Timisoarán (Temesvárott) próbált szerencsét a magyar kommunista kébelbarátja, aki a legaljasabb rágalommal illette a külföld előtt hazáját. Timisoarán (Temesvárott) nem sikerült a kiváló férfinak aknáit elhelyezni, átrándult tehát Aradra és itt akart gyanús pénzeken lapot gründolni. Miután nem sikerült nyomdát szereznie, Oradea-Maren (Nagyváradon) kísérletezett, de innen is elkergették. Végül is Clujon (Kolozsvárott) megállapodott az új Ahaszvár

és Új Ember címen a magyar újságírás legszegyenteljesebb lapját alapította. Clujon (Kolozsvárott) hosszabb ideig tartózkodott, de annyi kellemetlenséget okozott a hatóságoknak ez a gyűrűlopással is vádolt gentleman, hogy szennylapját végül is betiltották és Roboz ur kénytelen volt Bucurestibe menekülni. Azonban itt is utolérte jól megérdemelt sorsa. Kisded üzleteit nem nézték jó szemmel a fővárosban, utilaput kötöttek a talpára és egész egyszerűen kitiltották Románia egész területéről. Roboz Bécsbe utazott, onnan pedig Pozsonyba ment és most ott veszélyezteti a közbiztonságot.

Képviselők lovagias ügye.

BUCURESTI. Az Orient jelenté: A kamarában nemrég történt **meztenségek** — következében Duiliu Zamfirescu, a kamara elnöke megbízottakat küldött Madgearu és Spineanu parasztpárti, Dunareanu szociálista és Xent demokrata képviselőkhöz. Hír szerint más provokálások is történtek. Más hír szerint Madgearu képviselő szintén provokáltatta Zamfirescut.

Franciaországban eltűnt az aprópénz.

(Aluminium zsetonok.)

PÁRIS. Franciaországban az ércfém, ha nem is olyan ritka, mint nálunk, de épen elég ritkán jelenik meg látható alakban a piacon. Bár nikkellés rézpénz is ritkán látható, azonban az arany-pénz teljesen eltűnt a forgalomból. A francia kormány, hogy segítsen az aprópénz hiányon, feljogosította a kereskedelmi kamarákat váltópénzek kibocsátására, ezek azonban az idők folyamán bepiszkolódtak, elszakadtak és felírásuk eltöröltött. A hatóságoknak eddig nem sikerült a baj orvoslására eszközt találni. Eleinte póstabélyegekkkel gondoltak az aprópénzhiányon segíteni. Ez azonban senkit sem elégitett ki. Az utóbbi időben egyes bankok és kereskedelmi házak a reklám kedvéért üvegmedaillonokat hoztak forgalomba, a melyeknek belsejében különböző értékű póstabélyegeket helyeztek el. Ez üvegérmek nagy keresletnek örvendenek. Ezek azonban nem szüntették meg az aprópénzhiányt. Most mindenki azoktól a zsetonoktól várja a válság megoldását, a melyeket a szállító társaságok és a kereskedelmi kamarák fognak kibocsátani. E zsetonok, melyeket alumi-

niumból készítenek, azért nem felelnek meg a célnak, mert ércértéket képviselnek és épuj fognak velük spekulálni, mint a többi ércpénzzel. Ennek pedig az lesz a következménye, hogy eltűnnek a piacról. Pénzügyi körök nagyon pesszimisztikusan ítélik meg az új kibocsátás hatásait s véleményük szerint a zsetonok csak arra lesznek jók, hogy még nagyobb drágaságot idézzenek elő.

Új repatriáló vonat.

A repatriáló hivatal közli, hogy január 15-én újabb repatriáló vonat indul Magyarországra. Ez alkalommal 94 önként jelentkezett család hagyja el Romániát, köztük 52 aradi család. A repatriálás folytán csupa kis lakás szabadul fel, csupán egy 4 szobás lakás marad üresen. Az új repatriáló vonattal nőtlenn egyének nem utazhatnak. Az összes be nem vonult hadkötelesek ezzel a vonattal kötelesek eltávozn.

Az erdőőr tragédiája.

Megírta az **Aradi Közlöny**, hogy a buttyáni erdőben holtan találták az erdőőrt. A megindított vizsgálat során elrendelték a hulla felboncolását. Sommer Nándor vizsgálóbíró, dr. Bauer Bódog ügyész, dr. Bradean Athanas és dr. Frint Lajos orvos tegnap szálltak ki a helyszínére és megállapították, hogy az erdőőr 72 éves Bedeleian Petru, akit eddig ismeretlen tettesek a délelőtti órákban a saját vadászfegyverével közvetlen közlőrlöttek agyon. A lövés a szerencsétlen ember bordáján hatolt keresztül és mire a járőrök rátaláltak, Bedeleian elvérzett. Az erdőőr igen lelkiismeretesen végezte kötelességét s ezért igen sok ellensége volt. Valószínű, hogy haragosai követték el ellene

a merényletet. A bíróság széleskörű nyomozást indított a tettesek felderítésére.

Lemondott a görög kormány

ATHÉN. A görög kormány lemondott. Az athéni angol követ közvetlenül nem érintkezhetik kormányával. Konstantin király arra kérte a kormányt, hogy a kamara összeüléseiig maradjon helyén. Rhallys miniszterelnök és Gunaris hadügyminiszter elkísérik a királyt Anatoliába, a hol a csapatokat megszemlélik.

PÁRIS. Németország, Ausztria, Olaszország, Svájc, Hollandia és Spanyolország formálisan elleneztek Konstantin királynak a trónra való visszatérését.

A III. osztályú kereseti adó

A III. osztályú kereseti adó folytatásos tárgyalása folyó év december hó 27-én a következő sorrendben fog történni: Reich B. Károly kenderes, Steinhübel Lajos keztyű keresk., Weisz Márkusné, Turi József, id. Kovácsévics János, kosáronők. Schamberger László kocsigyártó. Csóty János, Zmahor Pál, kaptafa készítő. Pongrácz Pál, Korb Vazulné, Molnár Lajos, kifőzők. Szucus Demeter kiviteli vállalkozó. Krajnicker Sándor kőpáragó. Lorenz Albertné kártyalíztató. Kovács Miksa kenő anyag keresk., Ardelean Jusztin, Schäffer József, Kvitkovszky István könyvkötők. Náder Gyula késműves. Sztanily György. Milián Márton kövezők. Horváth József és társai, Menráth és Steiner kőpáragók. Medveczky János, Steiner Miksa kutfurók. Berger Ferenc, Nyársy Sándor, Vizer Márton, Schmidt Antal, Suhajda Pál kádárok. Bähler Ilona, özv. Singer Gyuláné, Berger Mór, Oláh Dezső kézmunka keresk., Macskási Sámuel, Balogh Dávid kályhások. Pozsár Imre, Széberger Mihály, kötelesek. Csóti Antal, Berár Demeterné, Barza Kálmán káposzta árusok. Turtuerén Fülöp. Spicz Antal köszörűsök. Özv. Szablóczky Lászlóné. Kovács Lajosné, Egartner Ignác, Tapolcsányi Gy. Maár Sándor, kefekötők. Müller József, Nagy Zsigmond, özv. Kallenhuber J. kéményseprők.

E hó 28-án: Zelyik József kantinos. Tiringer Tamás, Cserneyi Márton, Heim Ferenc, Hovanyecz András, Kleity János, Kvazniczka Mihály, Lenkey Antal, Risztin János, Schwarcz Antal, Tumerer János, Julinszky János, Melló Imre, Karadella Milos, kőművesek. Friedmann József, Kardos Gábor, ifj. Haubenreich Mihály képerkes. Kniezer Imre és Pichler, Naményi Erzsi, Balogh Józsefné szül. Krausz Paula könyv- és papírkeresk. Wolber Sándor, Vass Jenő, Rosenblatt Dávid, Manduska Ámonné, Ernest Sándor, özv. Gyorgyovits Sándorné, özv. Rosenfeld Samuné, Székely Ignác, Szántó Mór és Társa, Schwarcz Miksa, Popper Béla és Andor, Pollák és Weiner, Kovács Simon, Kálmán H. Hugó, özv. Grünberger Adolfné, Gróf, Nemes és Schwarcz, kézműaru keresk. Dr. Sinkó Traján, Dr. Müllek Lajos közjegyzők. Dózsa Dezső kenyérgyáros. Keller Lajos, képviselő. Jánossy János, Jánossy József, Jánossy Károly, Csavar Julia, özv. Laczina Vendelné, Papp Lajos, kertészek. Horváth Gynla, Feltik József, Szilvássy Istvánné, Wolf és Sebők, Wolf András, Frank, kőpáragók. Groszmann Bernát, Dávid Lázár, Reingruber Heinrich, Weisz Róza, Havas Mórné, Alt Mátyás, Eberlein József, Eberlein Ferenc, Dein Miklósné, Édl és Czenger, Komjáry Rózsi, Lichtig Aliz, Löwy Juliska, Pavicsics Mária, Steinfeld Ilona, Mányucz János, kálaposok. Müller József, Eckert Fülöp, özv. Wittenberg Mórné, Fischer, Adolf, Igna Dezső, kelmeferők.

Szomorú karácsony. Aradi kereskedők nyilatkozata a karácsonyi vásárról

A mostoha pénzügyi viszonyok terheit érzékenyen viselő kereskedők a karácsonyi héttől várják a javulást. Azt hitték, hogy az ünnepek előtti héten a közönség, amely hónapok óta érthető tartózkodást tanusít, végre mégis csak megfogja nyitni pénztárcáját és a kereskedők egy kis forgalmat fognak csinálni, amely oly magyon rájuk fér. Az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélt több aradi üzlet tulajdonosával és érdeklődött az iránt, hogy milyen volt az idei karácsony előtti hét forgalma. A legtöbb helyen árukkal telített állványok voltak, de vevő alig egy-kettő tévedt az üzletbe. A kereskedők stereotip válasza az volt, hogy nincs pénz s megkérdézték egyike sem mulasztotta el megjegyezni, hogy ideje lenne már a bonok beváltása és valamit tenni a bankok üzorszáskodása ellen, mert csak ez segíthetne valamiképpen a pénzihiányon. Először a *Maresch*-féle díszműruházban járt munkatársunk, akit az üzlet tulajdonosa, az ös *Maresch* Gyula fogadott:

— Nincs áru és nincs vételkedv sem. Én leginkább luxuscikket árúsítok, ezeknek behozatala pedig meg van tiltva. Amit itt lát az üzletben, az mind bizományi áru. Aradi ismerősök akarják eladni holmijaikat, de vevő nem nagyon akad. Gyermekjáték áru is kevés van raktáron. Itt van néhány baba, 70—75 leibe kerül darabja. Egy bababerendezés 180 lei. Ezt mind itt készíti Aradon egy mérnök. Mástulnben ez se lenne. Tessék elhinni, sokszor úgy fájlalom, amint bejönnek szülők és vásárolni akarnak, de minden drága, alig vesznek valamit és a kis gyermekeknek az idén nem lesz karácsonyuk. Már negyven éve vagyok kereskedő, de *ilyen karácsonyi vásárt még nem értem meg.*

A *Weinberger* János cipőkereskedő cég főnöke, *Vidor* Frigyes, a következőket mondotta:

— Egyáltalán nem is éreztük, hogy karácsony volt. Áruink az van elég és a Bécsből hozott ci-

pők itt elég olcsók, de nincs vételkedv, ami érthető is, mert nincs pénze a közönségnek. Az emberek szivesebben fizetnek egy pár cipő javításért 150 leit, minthogy egy új cipőt vegyenek 250 leiert.

A *Deutsch Testvérek* női divatkereskedő cég főnöke, *Winternitz* Jenő a következő szavakkal fogadta a munkatársunkat:

— Nekem hála Istennek, jó karácsonyom van. Nézze mennyi ember van az üzletben.

És komikus taglejtéssel mutatott szét a nagy üzletben. Tényleg hat-nyolc segéd álmoskodott a pultok mögött. A fényes üzlet-helyiség tömve árukkal, szinte olyan az üzlet, mintha a béke legszebb idejében élnék, csak vevő nem nagyon téved be.

Igaz Sándor ékszerész szintén körülbelül ugy nyilatkozott, mint a többi kereskedő.

— Áru az van kérem elég, csak vevő nincs — mondotta. Az emberek a pénzbecserelés előtt ékszerbe fektették pénzüket és most szeretnék tudni rajta, persze jó magas lei-értékben. Ha néha megtörténik, hogy betéved egy vevő, az sem vásárol, csak nézegeti az árukat. Például épen most volt egy esetem. Bejön az üzletbe egy elegáns ur és aranyóra alkuszik. Már azt hittem, hogy megveszi a megmutatott órát, amikor kivett a zsebéből egy ugyanolyan órát és kiderült, hogy azt akarta nekem eladni. Persze nem vettem meg, mert én is eladni szeretnék.

A *Kerpel*-féle könyvkereskedésben inkább van forgalom. A polcok tömve vannak és a kirakott csillogó holmik, könyvek, levélpapírok között válogathat az ünnepre váró közönség. *Kerpel* Izsó is panaszkodik:

— Ez sem karácsonyi vásár. Máskor tetszett volna látni, ilyenkor mozogni sem tudunk a vevőktől. Most mindenki csak válogat, de senki sem vásárol.

Az *Éles*-féle fűszerüzletben nincsenek vevők. Az irodában egy őszhajú hölgy, özvegy *Éles* Arminné fogadta munkatársunkat.

— Kérem, karácsonyi vásárról az idén abszolúte nem beszélhetünk — mondotta. Nem tulás, ha azt mondom, hogy most, közvetlen karácsony előtt kevesebb a dolgunk, mint annakelőtte.

A legnagyobb játékarukereskedés főnöke, *Fischer* Simon sem mondott sokkal külömbeket:

— Nekem árum sincs. A ki békebeli karácsony előtti vásáron megfordult az üzletben és most bejön, az láthatja a külömbéget. Az árak túl magasak és a kereskedőknek nincs elég tükéjük, hogy kellő kiállítást rendezhessenek. Ma Bécsben egy nyakkendő 600 koronába kerül, ugyanezt a nyakkendőt mi itt 60—65 leiert árúsítjuk. A valutáris differencia következtében Bécsben olcsóbb az áru, de nem hozhatunk, mert a vámtételek túl magasak. Egyáltalán nincs vételkedv és én elábrándozom azokról a régi karácsonyi vásárokról, amikor néha rendőr állt az ajtó előtt és sorjában engedte be a vevőket.

A magyar színészet Romániában.

Az *Aradi Közlöny* számára írta: **Szendrey Mihály** volt színigazgató.

Az utolsó években sok vitára adott alkalmat az a kérdés, hogy kultúra-e a színészet, vagy üzlet? Sokan úgy gondolkodtak, hogy a színészet, amely valamikor bástyája és ébresztője volt a hazafiúi érzésnek, ma már nem a kultúra tényezője. Való igaz, hogy a színházak eltértek az utolsó években a régi tradícióktól, de nem tehettek egyebet, mert maguk a színműrök is eltértek ettől és legnagyobb részük csak szórakoztatásra és üzleti szempontból írták meg darabjaikat és így a közönséget hozzászoktatták a könnyű, ledér muzsárhoz. A színészeknek azt kellett játszaniuk, amit részükre írtak. Ma annak a színészetnek, amely nem Magyarországon működik, megváltozott egész feladata és a jövője is más. *Ma, elsősorban szükséges a komoly művészi munka és csak másodsorban a szórakoztató műsor.* Minden magyar színész szívét át kell hatnia annak a tudatnak, hogy a magyar színészetet fenn

Fischer Simon megmutatta az üzlet hátsó részében levő raktárát amelynek polcai teljesen üresek.

Egész ellentétes a helyzet a drogériákban. *Hanzu* Nesztor drogériatulajdonos a következőket mondotta:

— A forgalomról nem panaszkodhatunk, az üzlet tömve van bekemínőségű árukkal és a hölgyek csak úgy tódulnak hozzánk. Mindent kézbe vesznek, érdeklődnek az árak iránt, de persze vásárlás nélkül távoznak el.

A *Neumann*-féle ruhaáruházban más a helyzet. Az üzletbe be se jön senki, mert a közönségnek nincs pénze. *Stern*, a cég főnöke a következő kijelentést tette:

— A karácsonyi vásárhoz meglesse az áru, de forgalom nincs. Mi férfi és gyermek ruhákat árulunk és csak akkor jönnek az üzletbe, ha a venni szándékozónak tényleg megvan a pénzüik a bevásárláshoz.

kell tartani. A magyar színész bárhol játszik is, magyar színész marad és nem lehet más, mint a kultúra szolgálója. Nagy vétek és helyre nem hozható bűn, ha ettől eltér akkor, amikor olyan helyzetbe jutott, hogy nemcsak nem akadályozzák meg ebben a törekvésében, hanem maga az állam is segíteni akarja. Még emlékeztet *Goga* Octavian miniszter válasza dr. *Janovics* Jenő igazgatóhoz: „Azt akarom, hogy a magyar színészet jól érezze magát és fejlessze a kulturát zavaraltalanul.“ Szóval senki sem akadályozza meg abban a színészt, hogy magyar színész legyen s bárhová is veti a sorsa, mindenütt szolgálhatja a magyar kulturát. Bánk bán szavait idézem, aki ezt mondja a békétleneknek: „Ha közületek egy is Egyiptomban király lehetne, nem-e első lenne neki ott is a magyar?“ Azok a színészek, akik az elszakított területen működnek, legyenek áthatva a költő e gondolatától. Munkálkodjanak

A bolsevista paradicsom.

Egészségügyi viszonyok Oroszországban.

A „*La Victoire*“ alábbi részleteket közli Szovjetország egészségügyi állapotáról és közegészségi szervezetéről, amelynek részleteiről egy Franciaországba menekült orosz egyetemi orvos-tanártól értesült. A bolsevik-Oroszországban már nem lehet orvosi gyakorlatot folytatni és az orvosok tehetetlenek a betegekkel szemben, mert hiányoznak a gyógyszerek, sebészeti műszerek és kötszeranyagok. A fűtőanyagkrisis miatt az összes laboratóriumok zárva vannak. Moszkvában például a lakások egy tizedét nem tudják fűteni. A múlt évben az egyetemi klinika rapályos betegeinek nyomasak a fűtőanyag hiánya miatt két hónapig nem tudták tüdőit készíteni, a tél beálltával pedig a járványok sok áldozatot követelt. A fertőző betegségek ellen mindaddig nem lehet kellő küzdelmet kifejteni, amíg erejük fenntartása legalább minimális tápszerek nem állanak rendelkezésére; elindulásomkor azon-

ban egy font vaj hétezer rubelbe került és egy pohár tej pedig háromszázba. De még ezen mesés áron sem igen lehet a szükséges élelmiszereket beszerezni. Ilyen körülmények között figyelembe véve a szervezetek általános elcsúszását, megérthető, hogy semmi orvosi kezelés nem korlátozhatja a halálozási arányt. Ami Moszkva egészségi állapotját illeti, az minden képzeletet felülmúl. Elég annyit mondanom, hogy a házak hatodik emeletéről mindenféle szeméttel az utcára szórnak, amely ott felgyülemlik anélkül, hogy azt valaki eltávolítsa és hogy nincs esatornázás sem, fertőtlenítő szert nem lehet sehol sem találni, hogy bárki megértse, mennyire nem lehet lokalizálni a járványokat. A „vörös“ katonák hatvan százaléka telve van venerikus betegségekkel és a falvak is épp' így fertőzve vannak. Lunaeiarkynak „vegyes munkás iskolái“ is meghozták gyümölcsüket. A nőgyógyászok már nem csodálkoznak azon, ha 14, 16 éves anyákat látnak. Az élelmiszerek elégtelensége miatt a nők 40 százaléka rá sem lehet ismerni. Az általuk szült legtöbb

gyermek halva születik és amelyik meg is él, korösszülött és alig él egy pár napot.

A végtelenül siralmas gazdasági helyzet, az anyagok és szükséges eszközök hiánya, Szovjet-Oroszországnak Európa többi részétől való elszigeteltsége, mindez okozta az orosz tudományos világ jelenlegi válságát, viszont a tudósok, akik felülemelkedve ezeken a kedvezőtlen körülményeken, oly laboratóriumokban folytatják tevékenységüket, amelynek hőmérséklete alul van a zéruson és ahol víz megfagy a készülékben, a szó teljes értelmében hűsők. A moszkvai orvosok egyáltalán nem politizálnak, feladatuk magaslátán állva, teljes erejüket a betegek kezelésére fordítják. Az itt levő hétezer orvos közül talán 12 van beiratkozva a komonista pártba ezeket jól ismerik, tulajdonképpen a népbiztosok házi-orvosai ként szerepelnek, neveik: *Olagin*, *Salovieff*, *Veisbran*, *Semackó*, *Vinekuraf* és *Pialvukin*.

Oroszországban nem lehet szó a tudományos munka termékenységéről, hiszen három év óta az egész világtól elszigetelve nem

értésülünk az orvostudomány felfedezéseiről. És azután végtelenül nehéz a tudományba való elmélyedés, itt nem annyira a fizikai nyomor, mint a morális depressió okából. És miképpen haladhatson a tudomány Oroszországban, amikor a tanárokat a diákság hetven — nyolcvan képviselője nevezi ki és olyanokat vesznek föl az egyetemre tanárokkul, akik még gimnáziumot sem végeztek. Semackó egészségügyi népbiztos legutolsó rendelete értelmében a betegápolókat a harmadik egyetemi évre veszik föl anélkül, hogy az első két évet végezték volna. A vizsgálatok nem egyebek paródiáknál, mert a vizsgáló bizottság csak úgy osztogatja a diplomákat, tekintet nélkül arra, hogy megfeleltek-e a jelöltek a követelményeknek. E rendszer alapján mindazok, akik „a dekrétum címen“ orvosi címet nyernek, kellő közbenjárással a bolsevik hadosztályokhoz, vagy polgári kórházakhoz orvosfőnökökké neveztetik ki magukat. Egy szóval Szovjet-Oroszországban a betegápolók foglalták el az orvosok helyét.

ugy, hogy soha ellentétbe ne kerüljenek azokkal, akik nemcsak megengedik, hanem elősegítik azt hogy magyar színészek maradhassanak. De hogy a színészet e kiváltságos helyzetben megfelelhessen a töle várt követelménynek, az nemcsak tőle függ, hanem az itt élő magyar közönségtől is. Ha a közönséget nem hatja át úgy, mint a színészt a komoly és valódi művészet pártolása, ha a

közönség a színészek ideális, komoly munkáját nem méltányolja és megmarad mellette, hogy szórakozni és mulatni óhajt a színházban, sőt — mint az utolsó időben sajnos tapasztalható — egyáltalán nem támogatja a színházat, akkor hiábavaló minden igyekezet, minden szépézés: *a magyar színészet össze fog omlani a magyar közönség részvételének hiánya miatt.*

80 ezer könyvet olvasnak Aradon.

(A magyar könyvkiadás jövője.)

A jövő roppant feladatokat ró a magyar könyvkiadásra. Ha igaz az, hogy a puskák és ágyúk háborúját ezentúl a kulturák küzdelme fogja felváltani, akkor a magyar könyvkiadás is első helyen lesz a esztendőben. Ha az új hátsorompók újra megnyílnak, Budapest újra el fogja árasztani szellemi termékekkel a magyar területeket s erre az alkalomra már fölkészülten kell állania a magyar könyvnyomtató iparnak. Magyarországon felismerték ezt a helyzetet, de nincs itt meg az a mód, az a szükséges erőforrás, mely olyan impulzust adna, hogy annyit és olyat produkáljanak, amennyit és amelyet csak akarnak. Az élelmes németek, akik Berlinben, Lipsében és Drezdában olcsóbban állítják elő még a francia könyveket is, mint a franciák Párizsban, rájöttek, hogy a magyar könyvpiacnak van a legnagyobb jövője Európában, mert Románia magyarsága éhese várja a postaforgalom megindulásával az olvasnivaló magyar könyveket. Legutóbb egy Weber nevű ur, aki a lipsei könyvkiadó cég terjesztési osztályának főnöke, bejárta Erdélyt, a Délvidéket és a Felvidéket és utjában elérkezett Budapestre, ahol az Új Nemzedék munkatársa előtt nyilatkozott tanulmányozásának a célja felől.

A magyar könyvkiadást tanulmányozom, mert a német tőke az utóbbi időben élénken érdeklődik magyar könyvkiadás után. Egész Európában a magyar könyvkiadásra vár a legnagyobb fellendülés, mert Románia magyarságának egyelőre egyéb öröme alig

ha lesz, mint az, hogy az anyaország magyar kulturáját élvezze, a budapesti magyar kulturaközpont irodalmi termékeit olvassa.

Jelenleg belől másfél millió könyvre van szükség Romániában lakó magyarok részére. Ma például Kolozsváron, Nagyváradon, Brassóban kétszáz leit is megadnak (?) egy átsempészett új magyar könyvért, amely pesti átszámitással ezerháromszáz koronának felel meg.

Berlinben nemrég jelent meg egy tanulmány, amely azt bizonyítja, hogy a Dunántúl magyarsága öt év alatt nem foyaszt annyit könyvet, mint Erdély magyarsága egy fél év alatt. Szeged, Szentek, Kalocsa, Cegléd és Kecskemét környéke husz százalékát nem olvassa annak, amit Brassó, Nagyszombat, Fogaras környékének magyarsága szokott olvasni. Kassa 35.000, Nagyvárad 70.000, Kolozsvár 75.000, Pozsony 40.000, Arad 80.000, Temesvár 70-80.000, magyar könyvet olvasott békében, s most, ha a postaforgalom megindul, előreláthatólag a kétszeresét olvassa. A magyar szépírókra óriási jövő vár. Ők lesznek éltező leik az erdélyi, felvidéki és délvidéki magyarságnak. A lengyel irodalom és lengyel könyvnyomtatást is akkor lendül fel, amikor Lengyelországot feldarabolták.

A német könyvterjesztő ezután beszámolt egy berlini könyvkiadó tervéről, aki Budapestén kéziratokat akart vásárolni a magyar szépíróktól, hogy azokat Németországban kinyomssa s az új magyar könyveket ő helyezze el az elszakított magyar területen.

Aradon idegen nyelveket tanulnak.

Aradon nagyban folyik az idegen nyelvek elsajátítása. Sohasem működött ebben a városban annyi nyelvtanításhoz élő ember, mint éppen mostanában. A nagy nyelvtanulási mánia legtermészetesebb oka kézenfekvő: a kivándorlási láz buzdítja az új életet keresőket megismerkedni a magyar nyelvvel különös hangsúlyos furcsa igenevek konjugációjával. A kivándorlási láz pedig éppen magas táblázatot mutat: akik figyelik a mai Arad változott arculatját, szomorú tényként konstatahatják, hogy a legutolsó békeévek fiatalágának 90 százaléka elhagyta szülővárosát.

Legtöbben angolul tanulnak s ez érthető is. Az angol szó a legelterjedtebb a világon. Most nem az intelligencia fejlesztéséről van szó a legtöbbben úgy osszák már be előre a tanfolyamukat, hogy 3-4 hónapon belül készen legyenek. Eppen ezért roppantul keresik a gyakorlati módszerekkel tanítókat. Aradon körülbelül 40-50 a nyelvtanításhoz élők száma s

ez nem is olyan rossz üzlet most, mint valaha. Ügyes tanár könyven megkeres havonta 4-5000 leit, igaz, hogy jó idegek kellene naponta 8-9 órás nyelvtanításhoz. A legszembeszökőbb tünet ezen a téren a *németül tanulók számának csökkenése*. De még így is a német nyelv hívei vannak túlsúlyban. Ez ugyan nem csodálható, a volt monarchia annyira a germán kultúra befolyása alatt van még mindig, hogy legalább is évtizedek kellene ahhoz, amíg megszűnik ez a hatás. Az uriházaknál ma még mindig német „bonnek” vannak a gyermekek mellett. Sokan tanulnak franciául, de talán éppen ezek a luxusból tanulók. Annál érdekesebb a szlavizmus hódítása s különösen az orosz beszéd ambíciójánál sok ipari munkást. De sokan tanulnak románul, főként köztisztviselők, ügyvédek, de kereskedők is, hogy az állam hivatalos nyelvét minél előbb elsajátíthassák.

Mindenki nyelveket tanul hát s a még tanácstalanul lézengő munkátlan fiatalok között is ez a jelszó: tavasszal indulunk!

A szélhámos levegőüzletei. Millióval megkárosított bankok.

Bécs. A belváros egyik szállodájában lakott *Friedmann Simer* 25 éves állítólagos kereskedő, a ki Bucurestiben született és a nyáron tünt fel az osztrák fővárosban mint egy *Continentale* nevű állítólagos hajózási társaság igazgatója, amely társulatnak székhelye Bucurestiben lett volna. A fiatalember gyakran meglátogatta a versenypályát, a versenyeken és ügöző versenyeken nagy pénzeket veszített anélkül, hogy a nagy veszteségeket különösen megérezte volna. Azután néhány céggel összeköttetésbe lépett s ezeknek azt mondta, hogy Bädenben sok millióért ingatlanokat akar vásárolni s hogy erre a célra egy banknál 29 millió korona áll rendelkezésére. Más cégekkel hatalmas arányú posztóüzletről tárgyalt és azt állította, hogy egy wienernerustadti szállitónál 180 millió korona értékű posztója van leraktározva. Egy más céggel *Friedmann* gyufafüzlet lebonyolítása céljából lépett érintkezésbe. Itt elmondta, hogy 15 waggon gyufát vásárolt és el akarja adni. Az egyik cég komolyan vette az ajánlatot és késznek nyilatkozott arra, hogy a 15 waggont személyi garancia mellett tovább árusítja és hajlandó *Friedmann*nak egyharmadmillió korona előleget folyósítani. Ez az összeg a fiatalembernek, úgy látszik, jól jött, hogy fényűző életmódját folytassa. A család az egész pénzt aránylag rövid idő alatt elköltötte. A cég, a mely a személyi garanciát vállalta, későn jött rá

arra, hogy a 15 waggon gyufa egyáltalán nem létezik, miként nem létezik a nagy értékű posztó és a badeni ingatlanok vásárlásához szükséges sok-sok millió sem. A cégnek meg kellett térítenie a kárt és bünvádi feljelentést tett a fiatalember ellen, *Friedmann* megbizta a gyufaüggyben szereplő céget arra is, hogy jótállás mellett bucurestii kifizetésre százezer leit adjon át egy bécsi pénzintézetnek. A százezer leit — így állítja *Friedmann* — Bucurestiben lakó apja, a *Continental* hajóstársaság vezérigazgatója Bucurestiben felvette. A kezességet vállaló cég, miután az összeg felvételét Bucurestiből nevé igazolták, kénytelen volt az összeget kifizetni. Amikor a cég a bünvádi feljelentéssel megfenyegette *Friedmann*-t, a szélhámos fiatalember visszafizette ugyan a felvett összeget, de az okozott kárt már nem tudta jóvátenni. Sikerült megállapítani, hogy *Friedmann* miként jutott hirtelen annyi pénzhez. *Friedmann* két 25-25 ezer török fontból szülő csekket értékesített két bécsi bankháznál és ezzel a két pénzintézetet egy millió koronánál nagyobb összeggel károsította, mert megállapítást nyert, hogy egyik csekknek sem volt fedezete. Ez a millió nem csak arra volt elegendő *Friedmann*nak, hogy a két előleget visszafizesse, hanem arra is hogy pazarló életmódját folytassa. *Friedmann* fogságban maradt és átadták a büntető bíróságnak.

A magyar luxusadó.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara közreadja a magyar pénzügyminiszternek a luxusadóra vonatkozó rendeletét. Eszerint a selyem fától luxuscikk. de más fától, még ha selyemmel van himezve, nem az. Műselyem nem luxuscikk. Nyers és félselem csak akkor vonható luxusadó alá, ha 50%-nál nagyobb a selyemtartalmuk. Divánpárnák és zongoratakarék luxusadó alá vonatnak. Egyszerűbb kivitelben adómentesek. De ha anyaguk nagyjából selyem, bársony, vagy csipke, megadózthatnak. Lakkorros és lakkeretes cipők adómentesek. Cigaretta, levél és pénztárcák, ha bőrből készültek, amennyiben ezüsttel vagy arannyal nincsenek kiverve, még akkor is adómentesek, ha selyem a bélésük. Kézelt készített csipkék mint méterárú is megadózthatnak, de gyárilag készült csipkék adómentesek. Ruhák és egyéb közszükségleti cikkek adómentesek, ha nagyjából adómentes anyagokból (posztó, batist, vászon stb.) készültek még akkor is, ha csipkésítést díszített. Adómentesek tehát a csipkével díszített batistblúzok, függönyök, ingek és alsóruhák. Ha az adómentes csipkéből függöny készül, úgy ez a függöny adómentes cikk lesz. Bár a sportcikkek adómentesek, a gyermekruhák gyermekjátéktárgynak tekintik s így megadóztatják. A puderpamak luxuscikk és így adó alá esik. Nemcsak a selyemhazszenya, hanem a harisnyakötő is adómentes, éppen így a himzett asztalterítő, asztalfutó és szalveta. Kézimunkakosár csak akkor adóköteles-cikk, ha túlnyomórészt értékes anyagból készül, mint például finom fából, bronzból stb. vagy ha túlnyomórészt selyem, bársony, bőr, stb. díszítés van rajta. A szőnyegek adóköteles cikkek. Házátáska még akkor is adómentes, ha krokodlusbőrrel készül, ellenben a legegyszerűbb táskák után is adót kell fizetni, ha etkező készülekkel vagy neszeszerrel van felszerelve. A selyemretikülők, még ha selyemmel vannak himezve, nem esnek adó alá. Porcelán és kicacézüst tárgyak

adé alá esnek, ha dekoratív célokra szolgálnak, de ha közhasználatokra szolgálnak akkor nem kell érték adót fizetni.

A parasztagazda és a „külkereskedelem”.

Agrárbizottság aajtja előtt állt egy osizmáz pipaszagu öreg. Látszott rajta, hogy tekintélye lehet odahaza a falujában. Nehezen lehetett vele szóba ereszkedni mert — mint mondta: — Nem tudja az ember ma kérem, hogy kivel áll szóba. De a mikor bizalmasabb lett mindent elmesélt:

— Felosztották kérem Kisiratoson is a földet. én is tagja voltam a bizottságnak. Én egy krajcárt se kaptam érte, de más most veit fel 3000 leit. Azért jöttem be az elnök urhoz, hogy elpapaszoljam ezt neki, Nagy pénz ez kérem alázatlan a mai drága világban. A nyáron cirokot termeltünk a faluban, jó termés volt. A község egy millió leit remélt bevenni érte, de nem lehetett szállítani, itt meg a fenének se kell. Gyujtónak jó, meg abraknak. Benézek a napokban még Temesvárra, talán ott nagyobb a külkereskedelem.

Jóízűen, meglegedetten pipázgatott, de egy szolgálta jött arra és rászólt: — Öreg, itt nem szabad pipázni. — Megvetően nézte végig: — Nekem szabad, mert én választott megyebizottsági tag vagyok. — Azután bement az elnökhöz. És bizonyára átutazik a Bégaparti városba is, ahol nagyobb a „külkereskedelem”. Mert hát ilyen lett már most a magyar paraszt, a külkereskedelem is nagyon érdekli.

S. Ő. Képviseletei vállalása:
Schatteles Ügynökség Lugos, Vásár-ut 2. szám. Telefon 16. 5111

S. Ő. Évtizedek óta mindenemű kereskedelmi ügyek elintézésére Schatteles Ügynökség Lugos, Vásár-ut 2. Telefon 16.

Köhögés,

vagy rekedtség ellen
Elwe pemetefüccukorka legjobb.
Kapható mindenütt. 10041

Cassa de Pastrare Generala
din Arad. S. p. A. 5171

Aradi Általános Takarékpénztár

Arad, Boulw. Regina Mária (Andrássy-tér) 5. sz. l. em. (Saját házában.)
Részvénytőke és tartalékok 3,500.000 Lei.
Elfogad takarékbetéteket a legelőnyösebb kamatoztatásra. — Lebonnyoit hitelműveleteket. — Kültöldi pénzeket vesz és elad a napi áron.

MEGNYILT Marcu Bota

cipő, kalap és uridivat áruháza
Arad, Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros B.-ter) 2. Kneffel-ház.
Nagy választék kézzel készült tartós cipőkben.
Pontos kiszolgálás 5121

Mindennemű 5151

kefearu

érkezett. Nagykereskedőknek, viszonteladóknek rendkívül jutányos árak.

VAKOK BOLTJA

Arad, Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 3.

Chromtimsó

timároknak és bőrgyáraknak.
Kapható: 9968

Iritz festéküzletében

ARAD, Lázár-Vilmos-utca.
Temesmegye legjobb vidékén üzemben lévő

vám-malom

családi körülmények miatt azonnal eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 5174

Iuon Köő

kézmű és divatszövet áruháza
Boros Béni-tér 16. (Waniosok ház.)
Ajánlja dusan felszerelt raktárát kézmű- és rófosára olkkokban, nagyban és kicsinyben. 10021

Előrendű szövőceérna és szövőgyapot (aradi, textil gyár gyártmányát), valamint rövid-, köt- és szövött-árakban dusan felszerelt raktárát ajánlja 4038

Hirschteld és Társa
Str. Moise Nicora Arad, Petőfi-utca 1. sz. (Bing-ház).

Prima Cassa de Pastrare din Arad
Aradi Első Takarékpénztár Arad.
Alapított 1840. 5166
Strada General Berthelot (Atzél Péter-utca) 1. szám.
Saját tőkői: Lei 10,000.000. — Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és uri-divatáruháza
ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

CRÉMARUK, LIKÉURÖK, LEGFINOMABB TEA-RUM, COGNAC KAPHATO
SAMUIL WEISZBERGER SUCCESOR
BULEVARDUL REGINA MARIA (ANDRASSY-TÉR) 5 ELADAS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN. LEGALKALMASABB KARACSONYI ÉS UJEVI AJANDEK 5129

Fogászati műterem. Dr. RADNAI si FRIEDRICH.
Foghuzas, fogtömés, aranykoronák, aranyhidak és fogsorok készítése. I. I. Bratlann (Weitzer-u.) 1.

Aradi Ipar és Népbank
Saját palotájában. — Alapított 1839-ben.
Saját tőkői: 14,500.000 lei. Elfogad betéteket könyvecskére és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett. — Foglalkozik a banküzlet minden ágával. 5167

Első aradi villanyerőre berendezett kefe, meszelő és seprű-gyár Arad, Str. Eminescu (Dák Ferenc-utca) 27., 31. Lerakat és üzlet: Strada Eminescu (Dák Ferenc-utca) 2. szám.
Tulajdonos: Maár Sándor.
Allandóan a legjobb minőségű elsőrendű anyagból készült tartós kefe, meszelő és seprűaruk kaphatók bármily mennyiségben, szolid áráért.
Viszonteladóknek árkedvezmény.
Sürgönycim: Maár kefégyár, Arad. 9970

Vidéki vaskereskedők figyelmébe
ajánlom kiadás alatt lévő üzletemet, hol napi árnál lényegesen olcsóbban kaphatók drótek, vasalások, szerszámok, fémek, kötelek, világítási anyagok, reszelők, fűrészek, stb., stb. 5189
MOLNÁR MŰSZAKI-ÜZLET, KAROLINA-U. 8.

Cassa de Pastrare Civile
din ARAD 5162
Aradi Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 22. szám.
Részvénytőke és tartalékok: 10 millió Lei.
Fiókok: Alináskamarás, Aradszentmárton, Elek, Ujarad, Ujszentanna.

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME
használat után. 10175
Hajfestő „Melogen“
elismert legjobb gyarmányú fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fenti szerek kaphatók
Hajós gyógytárban
Aradon, Bulevardul Ferdinand I. 22.

!! Kereskedők figyelmébe !!
Legelőnyösebb bevásárlási forrás fűszer-, gyarmat-, cukorka-, festék- és pipere árakban. 7044
Darvas cég nagykereskedésében
Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben lévő utca.)

BANCA DE CREDIT SI CASSA DE PASTRARE DIN ARAD.
AZ ARADI HITELBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTAR R. T. ARAD.
Str. Alexandri (Salacz-u.) 6. sz. Január 1-én nyitja meg a hitetbetétek negyedik évtársulatát. Befizetések egy leutól tetszés szerinti összegig eszközölhetők. Időtartama három év, melynek leteltével betétek magas kamatokkal visszafizettetnek. 5193

Írógépek vétele, eladása, javítása **Bodnár** írógép vállalatánál (a főpostával szemben). 1031

Román királyi Dolzs. 1. gyalog ezred.
Katonazene.
Arad város és környéke n. é. közönségének nemzetiség és valláskülömbőség nélkül szíves tudomására hozzuk, hogy ezredünk fuvós vagy vonós zenekara bármikor megrendelhető úgy bálakra, mint lakodalmakra, (ugy templomba, mint házhoz), temetésekre, névnapokra, szüretre stb. az ezredparancsnokságnál a várban, a disztéri parancsnoksági pavillonban.
1. gyalogezred parancsnoksága.
(Nem lévésztendő össze az 1-ső vadász-ezred zenekarával.)

Zenészek telvétele.
Az 1. gyalogezred Arad várban igen jó fizetéssel azonnal alkalmaz 2 (kettő) primhegedűst, 1 (egy) szekundhegedűst, 1 (egy) brácsást. 5199
1. gyalogezred parancsnoksága.

290 Leiért
kapható izletes ebéd és vacsora havonként 9969
Mayer elsőrendű étteremben Strada Bucur (Eötvös-u.)

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.
George Wajdits
„Jezus Szive“ gyógyszerháza Bulevardul Regele Ferdinand II. (József főherceg-ut.) 10331

Végh István
kocsigyártó
Arad, Varjassy József-utca 16.
Különféle új kocsik raktáron méltányos árakon. 5191

Aprított tűzifa, vasaló faszén magas hőfoku, jó és olcsó
Köszén
érkezett: KNEFFEL szénüzlet.
Bul. Reg. Ferdinand (Boros B.-tér) 2. 5190

Kerékpár, varrógép gramophon javításokat, továbbá villanyzereléseket jutányos áráért vállal.
Arkádie Schwarz
(Lázár Vilmos-utca.) 996

Olajneműek,
gép- és kocsikenőcs, valódi gyökérkefék, gyapju lótakarók, kenderkötelek, marhaláncok, egyéb gazdasági cikkek, továbbá:
nemesített bankuti takarmányrépamag.
igen előnyös árakon kaphatók az 5192
Aradmegyei Gazdasági Egyesület Üzletében.

BŐRÁRUK

a legjobb minőségben, n. m. vasché-talpak, aima és farkas borja és rebéndörök, vikszobörök, l-a. sorvaux és borbörök, blankbörök és a sz. os cipőszkellők és a választéka raktára

FRATII STEINER

Börkereskedésben ARAD, Asztalos Sándor-u. 2-3. Fióküzletek: Ujaradon és Újszentannán. 5176

CAFENEA

DACIA

KÁVÉHAZ 5157

Előkelő családok találkozó helye Estéknént elsőrendű cigányzene.

Cassa de Pastrare

a Judetului ARAD. Aradmegyei Takarékpénztár ARAD. 5169

Nyári Endre

úri- és női-divat cipész, Strada Horia (Széchenyi-utca) 10-11. sz. Vállal női-, férfi- és gyermek-cipők mérték utáni készítését méltányos áron, pontos kiszolgálás mellett. Javítások legrovidebb idő alatt készülnek. 5160

A. KNAPP

kelfestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézet.

Intézet: Magyar-utca 26. (Saját ház) Felvételi üzlet: Strada I. I. Bratiau Weitzer és Kazinczy-utca sarok. (Röpostával szemben) 5158

Nicolae Vámos

gyümölcspálinka, likér, rum és bor nagykereskedő ARAD, Szent Pál-utca 7. 5159

Tűzifa!

Waggon tételben önként és aprítva házhoz szállítva a legolcsóbb áron szállít a ugyanott kész hordók, szőlő-karók, dongafa és faszén is kapható: 5161

M. Wieser

fatermelő és fakereskedő. Megrendelés eszközölhető az Ovártéri faterlepen, az ujaradi hidhoz vezető úton.

FETTIK JÓZSEF

kárpitos és díszítő Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. Fischer Elizapalota. 4852

Atköltözéseket

ugy helyben mint vidékre zárt és nyitott kocsikkal, felelősség mellett olcsón végez

Éliás Lipót Fia

szállító 4502

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 36.

INSTITUT DE CREDIT VICTORIA TAKARÉK ÉS HITELIN-

SI ECONOMII :-: VICTORIA :-: TEZET R.-T. ARAD. :-:

Bulevardul Regele Ferdinand I. No. 2.

Saját tőkét 8.000.000 Lei. Elfogad betéteket könyvecskére és folyószámlára a legelőnyösebb feltételek mellett. A banküzlethez tartozó minden ügyletet gyorsan és cölansan bonyolít le. 5165

Fleiszig si Hirschfeld

norinbergi és rövid-áru nagykereskedése 9968

Arad, Bulv. Reg. Ferdinand I. (Boros Béni-tér) I

CASSA CENTRALA DE PASTRARE DIN ARAD

ARADI KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁR :-:

Bulv. Regina Maria (Andrássy-tér 17. Reinhardt-ház.)

Alaptőke 3.000.000 Lei. 5168

Takarékbetétek a legelőnyösebben kamatoztatnak.

A Bánáti Üvegyár r.-t. Dalbosczen

üzemet megkezdette. Gyárt és szállít gyári áron mindennemű lámpa üveget, cognac, likér, rum, bordeaux, butellias, bors, sörös palackot, lakkos, sósborozeszes, testék, ecetes, kétkü, gyógyszerári üveget, poharakat 64 Demionokat. Gyártunk mintaszerinti rendelésre is. Megrendeléseket és előjegyzéseket ellorad az 5144

Agráris Mezőgazd. és Keresk. R.-T. Timisoara

Str. Carol (Vaspálya-ut) 2 sz. Telefon 314. Ugyanott nagy áruraktár.

Andrényi Károly és Fiai

vaskereskedő cég

ARADON. 5164

Cassa de Pastrare si Comerciul Soc. Anonima de pe Valea Crisului**Körösvölgyi Takarékpénztár és Kereskedelmi Részv. társ.**

Főintézet: Borosjenő. Központi iroda, Arad, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 9. szám. Interurban telefon 535. Távirati cím: Körösvölgyi. 5170

Fiókok: Borossebes, Csermő, Honcő és Körösbökény. Alaptőke 2.000. 000 Lei.

Üzletköre: Idegen értékek vétele és eladása. Váltó, jelzalog és lombard kölcsönök nyújtása. Elfogad takarékbetéteket a legelőnyösebb feltételek mellett.

Áruosztálya: Áruk nagybani vétele és eladása.

Iparvállalatok létesítése: Borossebesi göztégla és cserépgyár részvénytársaság. Gyártelep: Kornyesl, Borossebes mellett. Brádi göztégla és cserépgyár r. l. Brád. „Pruna” gyümölcscsodolgozó és értékesítő r. t. Körösbökény—Keszend.

Neuman Testvérek

mű-malom-, szesz- és élesztő-gyárosok ARADON.

Ajánlják tiszta

5188

gabona-élesztőjüket,

mely felülmúlhatatlan kelesztő képessége és tartóssága folytán minden bel- és külföldi kiállításon kitüntetésben részesült.

BÉCSI ARUK

Kötött női kabátok, gyermek sweeterek. Fekete reform nadrág, gyermek gamaschon. Bébe garnitúrák, gyermek olcsó tricok. Különleges kötött aruk, férfi gyapju mellények. Kötött és triezo kesztyük óriási választékban

Bársony-nál

Piata Avr. Iancu (Szabadság-tér) 17.

LÉVAI SI COMP.

női ruha divatterme Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. Készítünk és raktáron tartunk a legújabb divat szerinti angol és francia ruhákat és blousokat, vaamint hozott anyagból is. 5026

Raktáron van s azonnal szállítható

Kocsikenőcs
Tovottekenőcs
Hengerolaj tulhevített gőznek
Kristályolaj
Faszijkorong
Drótszeg minden méretben
Patkósarok
Patkószeg
Kalapács
Trágyavilla
Reszelő
Klingerit és Moorit
Gummilemez
Gummitömlő
Darabos szalmiák
Szalmiák elemekhez
Csapágyfem minden fajta
Csiszolókorong
Fenőkészülék
JENKINS-szelep
Feszmerő
Körfűrészes
Kendertömlő
Malomszítaselyem
Kötéláru
Tisztító pamut
Terményzsák
Horganylemez
Kénlap és virág
Csiszolópapír
Benzinmotorok fűrészesz-tallal és anélkül. 4968

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Sibiu (Hagyazeben), Salzgasse 22.

Banca Comerciala Ungara din Pesta Filiala Arad

ARAD, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 14., I. emelet.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Aradi Fiókja

(Részvénytőke és tartalékalapok 325.000.000 korona.) 5163

Karácsonyi ajándék a vasutasoknak.

A bucarestii vasutigazgatóság elrendelte, hogy a C. F. R. státusába tartozó vasutasok karácsonyi ajándékot kapnak. A rendelet azonban az aradi üzletvezetőséghez nem érkezett meg. Ma a cluji (kolozsvári) üzletvezetőség átiratot intézett az aradi üzletvezetőséghez, hogy egy cluji (kolozsvári) vasutast vezessen be ama aradi vasutasok névsorába, akik karácsonyi ajándékot kapnak, mert az ottani fizetési lajstromból kimaradt. Eszerint tehát egészen bizonyos, hogy az aradi vasutasok is fognak ajándékot kapni, még pedig a C. F. R. és a Máv. státus közötti fizetési különbséget szeptember hóig visszamenőleg. Természetesen csak az esküt tett vasutasokról lehet szó.

Bizalmatlanság

egy főispánnak.

DEBRECEN. A város törvényhatósági bizottsága bizalmatlanságot szavazott *Hubert Ottó* főispánnak. A bizalmatlanság nem a kormány politikai exponensének, hanem kifejezetten a főispán személyének szól. A bizalmatlansági szavazás kifolyása annak a küzdelemnek, amelyet a főispán indított meg *Balthazár Dezső* református püspök ellen és amelyet *Órbók Attila* képviselő a nemzetgyűlés legutóbbi ülésén is szóvá tett.

Az esti szabad tanfolyam.

A „Josif Vulcan” állami középiskolában esténként 8—9 óra között tartandó esti szabad tanfolyam heti programja a következő: Hétfő: román nyelvi tanfolyam, előadók J. Dabiciu, L. Rosculeț, T. Mager tanárok. Történelem, előadó G. Jonescu tanár. Kedd: román nyelvi tanfolyam, előadó E. Rosculeț tanár, vegytan, előadó Constantin Teodorescu tanár. Szerda: francia nyelv kezdőknek, előadó E. Constandachie tanár, francia nyelv haladóknak, előadó Jean Decamp tanár. Csütörtök: román nyelvi tanfolyam, előadók J. Dabiciu, L. Rosculeț, T. Mager tanárok. Számtan, előadó J. Dumitriu tanár. Francia nyelv kezdőknek, előadó E. Constandachie tanár. Péntek: román nyelvi tanfolyam, előadó L. Rosculeț tanár, francia nyelv haladóknak, előadó Jean Decamp tanár. Szombat: növénytan, előadó N. Musca tanár, fizika, előadó T. Grosescu tanár.

Három vagon cukor.

A közlélmzési államtitkárság értesítette az aradi közlélmzési hivatalt, hogy Aradmegye részére két vagon, Arad városa részére pedig egy vagon cukrot utalványozott ki. Dr. *Antal János*, a közlélmzési vállalat igazgatója holnap este Bódra utazik, hogy a 3 vagon cukor elszállítására nézve intézkedjék. A megyei prefektúra a napokban a járási főszolgabírákkal együtt fogja meghatározni, hogy a két vagon cukorból mennyi jut az egyes községeknek.

— NINCS BÉLYEG A FŐPOSTÁN. A nagy bélyeghiány arra készítette a postaigazgatóságot, hogy a jövőben a feladott levelek után a bélyegilletéket készpénzben kell lefizetni mindaddig, amíg megfelelő névértékű bélyegek érkeznek.

Vád alatt a Tisza-per vádlottai.

BUDAPEST. A Tisza-gyilkosság ügyében a vádtanács ma döntött. A gyilkosságban mint tettest *Dobó István* budapesti ipari vállalkozót, mint felbujtót *Kéry Pál* hírlapírót, *Fényes László* hírlapírót, Dr. *Gertner Marcell* vegyész mérnököt, mint bűnsegéde-

ket *Lengyel László* nyiregyházi gyógyszerészt és *Vágó-Wilhelm Jenő* ügyvédet a vádtanács vád alá helyezte. Fényes László kivételével valamennyi vádlottat megbilincselve kísérték a vádtanács elé.

HIREK.

Ki a gazember?

Schulik Kálmán, aki embereket kergetett a halálba és önmagától, szerepelni vágyásból existenciát tett tönkre, most a verembe szorult hiénához hasonlóan tehetetlenül rugdalózik, a miért lelepleztem. Arad város egész társadalma fellélegzik, hogy végre akadt valaki, aki ezt az aljas garázdálkodó sajtóbetyárt nyilvánosan pörére vetkőzteti. Hogy ki a gazember? Azt majd — igenis — a bíróság fogja megállapítani. Én nem kergettem halálba embereket, én nem támadtam 1 évig mint purifikátor *Brandes* ékszerészt, amiért nem hirdett lapomban és nem én hagytam nyomban abba a támadásokat, a mikor *Brandes* dupla-hirdetést adott fel lapomnak. Hogy ebben az eljárásban, mi rejlik, azt mindenki könnyen kitalálja. És végül nem engem gyanúsított meg egyik újságíró-kollégám sikkasztással, a miért az Újságírók Egyesülete ajándékba kapott 1000 koronáját nem volt időm az egyesület pénztárába befizetni. Ki hát a gazember, ki a becsületrabló? Bizonyára nem *Károly József*.

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt e hó 28-án, kedden jelenik meg.

— A KETTŐS NASZ. Bucaresti. György görög herceg esküvője Erzsébet román hercegnővel januárban lesz a görög királyi család jelenlétében. Konstantin király családjával Bucarestbe készül, hogy jelen legyen Carol román trónörökösnek és Helén görög hercegnőnek esküvőjén.

— DR. ANGEL ISTVÁN HELYETTES POLGÁRMESTER hétfőn Clujra (Kolozsvárra) utazik a december 31-én lejárt szabályrendeletek meghosszabbítása végett. Dr. Angel magával viszi az előjárósági állásokra kijelölt neveit és magával hozza a kinevezéseket.

— APPONYI ALBERT — HIRLAPIRÓ. Egy amerikai magyar újság szerződést kötött gróf Apponyi Alberttel, amelynek értelmében a kiváló magyar politikus arra kötelezi magát, hogy a jövő évben a lap részére 24 cikket ír. Ezért a lapvállalat egymillió magyar koronát biztosít részére.

— PESTISJÁRVÁNY. Lengyelország és Ukrajnában ázsiai keleti tifusz- és pestisjárvány dühöng az átlakok között. A napokban miniszteri rendelet jelenik meg, amely intézkedik a járvány behurcolása ellen.

— CIOROGARIU PÜSPÖK felgyógyult. Bucaresti. Ciorogariu Romulus oradeamarei (nagyváradi) püspök felgyógyult a püspököt a szenátusi merénylet alkalmával a karján érte egy bombaszilánk, amely a csontból is 7 centiméter hosszú csontszilánkot vágott ki. A püspök karját gipszbe tették és a csonttörés helyreállt. Ciorogariu már túl van minden veszélyen.

— LESZ VILLANY.

Dr. *Robu János* polgármester ma kérdést intézett *Mellinger József*hez, a villamosmű igazgatójához, hogy a karácsonyi ünnepeken lesz-e villanyvilágítás Aradon. *Mellinger* értesítette a polgármestert, hogy pénteken, szombaton és vasárnapon egész éjjel lesz áramszolgáltatás, sőt a villamos mű a karácsonyi ünnepeken *Pecicát* (Pécskát) is ellátja villanyvilágítással.

— HÁZASSÁG. *Fischer Alajos*, a Dacia kávéház társtulajdonosa folyó hó 27-én délután fél 5 órakor az aradi minoriták templomában *Löwinger Miksa* aradi borkereskedő leányával, Ellával házasságot köt.

— A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZALON SZENZÁCIÓS ÁLLANDÓ KIÁLLITÁSA díjtalanul megtekinthető délután 10-től 1 óráig és délután 3-tól 7 óráig a Kulturpalota kistermében.

— FORRAI TÁNCÁKADÉMIAJÁBAN 26-án, karácsony vasárnapján, délután 4-től 7-ig és este 8-tól 11-ig táncgyakorló órák.

— Bécsi árak megérkeztek *Bársony* kötött- és szövöttáru üzletébe, *Piata Avram Jancu* (Szahadság-tér 17.) Telefon 642.

— A Nővédelmi Hivatal az ünnepek előtt 80 szegénynek lisztet, babot, burgonyát és zsirszalonnát osztott ki, napközi otthonában pedig kedves, meghitt karácsonyfaünnepélyt rendezett, melyen minden gyermek egy rend felsőruhát, játékot, almát és mákos patkót kapott. Mindenkinek, aki hozzájárulásával lehetővé tette a szegények megörvendeztetését, ezután is hálás köszönetet mond az elnökség.

— MEGSZÜNT A KIÜTÉSES TIFUSZ. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a borosjenői cigányok a megye több helyiségébe elhurcolták a kiütéses tifuszjárványt. Dr. *Bradean Athanaz* megyei főorvos szigorú intézkedéseket léptetett életbe a cigányok ellen, aminek meg volt a kellő eredménye, mert azóta kiütéses tifuszmegbetegedések nem fordultak elő a megyében.

— Az Aradi Fáklya pompás karácsonyi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Majdnem férjhez menlem, Izzogóth Ede és Hiszt Erika, Egy boldogtalan királynő, A kávéház este 7 és 8 között, Az elővők, Pech, Huszonöt éve színész, Szenzációs hírek, Tréfás apró hirdetések, Humoros apróságok, Karácsony, stb.

— Singer Varrógép Kereskedelmi Részvénytársaság *Bourne & Co.* aradi cégéhez (Regele Ferdinánd 9.) megérkeztek Amerikából úgy a családi, mint ipari célokra alkalmas Singer varrógépek, tűk, géprészek és cérnák.

— Boldog gyermekek, akiknek karácsonyi örömet betölti az, hogy a Nővédelmi Hivatal meseelőadását láthatják december 26-án délután fél 5 órakor a kulturpalota nagytermében! Az apró és felnőt közönség tájékoztatására szolgáljon az is, hogy a szünelben pompás süteményeket fognak árúsítani az emeleti kupolacsarnokban, jegyeket 25. és 26-án délelőtt 10—12-ig és 26-án délután 4-től kaphatók a kulturpalota pénztárában.

A szerkesztésért ideiglenesen
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Küzdelem a bolsevizmus ellen.

BERLIN. *Hoffmann* német tábornok egy újságnyelatkozatban azt ajánlja, hogy nemzetközi hadsereg szervezésével lehet csak felvenni a küzdelmet a bolsevizmus ellen. A német tábornok véleménye szerint *Wrangel* csapatainak közreműködésével egy orosz tábornok vezetésével a tavaszal Pétervár előtt meg lehet kezdeni a hadműveleteket.

Új vonattaratok.

Mától kezdve ismét két vonattár közlekedik az arad-teiusi (arad-tövisi) vonalon. A reggel 7 óra 20 perckor érkező vonat elmarad, helyette délelőtt 10 óra 30 perckor és este 7 óra 54 perckor érkezik Teiusról (Tövisről) Aradra. Aradról pedig reggel 7 óra 47 perckor és délután 5 óra 30 perckor indul a vonat. A változásoknak az az oka, hogy az oradeamare-brasovi (nagyváradi-brassói) vonalon is forgalomba helyeztek egy személyvonatot, amelyhez a reggel Aradról induló és az este Aradra érkező teiusi (tövisi) vonatoknak csatlakozásuk van. A timisoarai (temesvári) vonalon is változás állott be, amennyiben az esti vonat helyett délután 3 óra 56 perckor, délelőtt pedig 9 óra 47 perckor érkezik Timisoaráról (Temesvárról) Aradra. Aradról pedig reggel 7 óra 46 perckor és este 7 óra 11 perckor indul Timisoarara (Temesvárra.)

Bizonytalanság

a valutapiacon.

Az aradi valutapiacon teljes a bizonytalanság és tájékozatlanság. A bucarestii hírek az idegen valuták óriási áreséséről számolnak be. A dollár bucarestii kurzusa a legújabb távirat szerint 70 leien áll és igen lanya. Ezzel szemben Aradon ma még 72—73 leien állt a dollár és azok a dollártulajdonosok, akik az utolsó napokban magas árfolyamán vásárolták dollárjaikat, nem akarnak belenyugodni abba, hogy alacsonyabb kurzuson tulajdonuk rajtuk. Márkában ugyanez a helyzet, de azért ma még 107—108 baniért vásároltak márkát. Budapesti tőzsdezárlat: Dollár 515—535, márka 747—760, leu 640—660, szokol 635—650, korona és frankdinár 1250—1270. Bécsi tőzsdezárlat: Márka 843, leu 742, dollár 583, szokol 710, dinár 2100, magyar korona 109.05. Zürichi zárlat: Newyork 657, Prága 750, Zágráb 435. Budapest. Az itteni tőzsde kedvetlen, az üzlet teljesen pang. A valutapiacon lényeges emelkedések mutatkoztak, azonban később csekély forgalom között gyenge árcsökkenések léptek életbe.

Eladott aradi ingatlanok.

Grosz Lajosné Grünberger Katalin ajándékba adta a Zoltán-utca 2. számú házat férje *Grosz Lajosnak*. — *Buzean Mária* eladta a Jóva dűlőben fekvő 3 hold 1300 négyzetöl kaszálót 30.000 koronáért *Ungurean Györgyné Buzesán Mártának*. — *Szabó Ferenc* és neje eladták a Miklósurca 47. számú telekből 47 négyzetöl 3000 leiert *Kis Györgynek*.

Comptat: ALEX FRUGINA

Minden ember tudja, hogy a legjobb cukorka és csokoládé különlegességek legolcsóbb árban a **Csokoládé Királynál**, csak Str. Metianu (Forray-utca) 2. sz.

Apró hirdetések

Levelezés.

STENKÉM nem szeret-e már? Hisz régen, gyakran lekiüldött hozzád. Téged, legszebb és legbájosabb angyalát. Meztelen, hófehér lábcskával, kibontott, élettud hajjal, maga a szépség és kedvesség voltál. Szemedben a végtelen tenger és a magas mennyek élőképe tükröződött. Báj és művészet sugárzott belőled, erőt és életet keltettél magad körül. Most karácsonykor sem jössz el. Vélkeztem-e, ha igen, mi a bűnöm? Csókollak mindenütt, csokolom lábaid nyomát. **FÜLES.** 5212

Házasság.

HÁZASSÁG! 48 éves, intelligens, jobb módú iparos házasság céljából megismerkedne 30-40 éves hajadonnal, vagy özvegyvel, lehet hozomány, de anélkül is. Szíves ajánlatokat szorgalmas, komoly nőktől „iparos 48” jelíggel Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 9970

URILEANYOK! Egy jobb pozícióban levő, vagyonnal rendelkező intelligens, 34 éves fiatalnő, ezután keres ismeretséget helybéli, vagy vidéki, 25 évnél nem idősebb urileánnyal, vagy hasonló korban levő özvegyvel. Hozomány megkívántatik. Csakis teljes című ajánlatok vételnek figyelembe. Hozzáértőzők írhatnak. Diszkrétció biztosítva. „Marosmenti” című jelíggel levéleket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 9975

Alkalmazás.

MINDENMEMŐ kézimunkát és cigarettatöltést vállalok. Cím a kiadóban. 0013

ÜZLETVEZETŐT, nőt, keres a Zimándi újfalui fogyasztási szövetkezet Bolt és kocsma kezelésben jártas, tizezer lei cautióval azonnal beléphet. 5217

KERTÉSZT lehetőleg egyedül állót keres gazdaság. Cím a kiadóban. 5225

VARRÓNÓ házakhoz ajánkozik 15 lei napidijért. Cimeket a kiadóba kér. 5220

OKLÉVELES budapesti énektanár, énekkutatásra ajánkozik. Cím. Klein (Esti) hírlapirodába. 10328

TANÍTÓ, vagy tanítónő, ki leánygyermeket német, elemi oktatásban részesíteni tudja, keresetetik. Cím a kiadóban. 5228

NÉMETÜL TUDÓ nevelő felvétetik. Balocanu, Bulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 20. 5194

Lakás.

GIZELLA-UTCA 2. számú házban levő egy szobás lakásomat elcserélném hasonlóval. Érdeklődni Zechennél. Part-u. 5. vasut mellett. 5214

BUTOROZOTT SZOBAT, teljes ellátással keres urinő magányos urinőnél, lehetőleg bolyarosan. Cimeket Wallinger hirdetője Lázár-utca továbbít. 9975

Vétel és eladás.

HAT ÉVES, fiúgyermeknek való crém schieviott ruha, sötétkék téllkabát, ezüst cigarettatárcsa eladó. Strada Consistoriului (Batthyányi-utca) 23. szám, I. em. jobbra. 900

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vesz Kerpel könyvkereskedés. 924

ELADÓ új divatos női köpeny, széles bibergallérral Strada Bucur (Eötvös-u.) 9. földszint jobbra. 5216

MALOMKÖVEK kitűnő quarzos, legjobban bevált kizárólag Kovács Soma Társa Arad. 5218

Arminiu Kohn si Fratele — Kohn Armin és fivére
Strada Bucur 11. (Eötvös-utca 11.)

Üveggereskedése,

mely a háboru alati szünetelt, ismét megnyitott. Raktáron tart: táblaüvegeket, fuvott oszlopokat és lámpaüvegeket, továbbá lámpaárut. A „**BÉLI ÜVEGGYÁR**” vezérképviselője. Szállít: boros, hokörös, vognaces palackokat, gyógyszer üvegeket stb. **Pontos szolid kiszolgálás.** 6975

A karácsonyi ünnepek alatt is nyitva van ép úgy mint a többi napokon a **Központi gőz és kádfürdő**
Piața Catedral (Tökölj-tér) és Lázár-u. sarok

Kádfürdő nyitva minden nap reggel 7-től este 9 óráig. Gőzfürdő nyitva férfiak részére minden nap reggel 7-től délután 1 óráig. Gőzfürdő nők részére nyitva Szerdán és Pénteken délután 1 órától este 6 óráig. 9970

Egy hatüléses elegáns Packard gyártmányú 60 lóerős automobil

alig használt, összes kellőkeivel olcsón

ELADÓ. Bővebbet:

az „**Aradi papirgyár r.-t.**” iró-dájában nyerhető. 9970

Tóth István

iparművész

rajzkiskolája megnyitott. Nővendékek jelentkezhetnek. Iparművészeti rajz és azoknak kivitele. Bővebben: Str. Caragiale (Csiky Gergely-utca) 9. 5224

Szőlő pótláshoz alkalmas

gyökérszőlőtőlvány és gyökéres Riparia Portalis
előjegyezhető: 9970

I. Winkler-nél,
Str. Consistoriului (Batthyányi-u.) 11.

HIRDETMEY.

Mihez tartás végett értesítjük a t. fuvarozó közönséget hogy az Államvasutak folyó é. december hó 25-től kezdve összes díjszabásait minden melléklettel együtt 100 százalékkal vagyis a kétszeresére emelte. Ennek következtében kocsistállás pénz fejében ettől a naptól fogva az első három napon át az eddigi 6 lei helyett 12 (tizenkettő) lei, a második három napon át 24 lei s így tovább fog számítani kocsinkint és óránként. 9970

Arad, 1920. december 24.

Uzinele Commune Arad
Sectia: Tramvale.

250 darab öt hónapos süldő és 43 darab tizenegy hónapos herélt süldő átvészelt mangolica

faj eladó. Bővebbet: 5203

Holländer Miksa
Str. Cloșca (Szt. László-u.) 7. sz. iró-dájában.

Legelegánsabb pergamment vászonnyegyek

Irodai zseb és falinaptárak nagy választékban kaphatók

H. BLOCH cégnél Arad

papirkereskedés, könyvnyomda, fotócikkek gyári raktára.
Bekapcsolott telefon szám 126. 5226

KOVÁCS ULÓ, fuvó és furugép eladó. György-utca 17. 5202

TELJESEN JÓKARBAN lévő háló, ebédlő és konyhabutorok edényekkel, elhőtűzés miatt eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9970

SZITASELYEM, gépszi, olajok, gépke-nőcs, rétegfém, tömitések, eredeti Klingerit készleten Kovács Soma Társa Arad. 5219

ZONGORA, jóhangú, keresztauros, eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9975

KÉPGYŰJTEMÉNY kiváló festők műveiből egyenként is eladó. Ugyanott modern ebédlő és háló berendezés eladó. Cím a kiadóban.

LEGSZEBB ÉS LEGOLCSÓBB karácsonyi ajándékok a Salon Artistiqueben Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. I. 10351

BUTOR, Ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegendorf butorraktár. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 4836

Ingtalan.

ELADÓ Ópáloson egy ház üzlettel és italméresi engedéllyel és 3 hold szőlő Ambruster Ignác, Ópálos. 5221

ELADÓ újonnan épült ház elfoglalható két úri lakással. Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) 57. 5223

LAKÓHÁZ nagy kerttel gazdálkodásra alkalmas, azonnal beköltözhető, eladó Zimándiufalun. Cím a kiadóban. 5205

Üzletek.

BÉRBE, elszámolásra átadók vidéki és helybéli szállodák. Vendéglő, kávéház eladó, fűszerüzlet kocsimával, lakással, házzal, vagy külön. Bővebbet: Cornu Vânătorului (Vadászkürt kávéházban) 10326

GYÓGYSZERTÁR középforralommal bá nyavidéken igen olcsón eladó. Cím a kiadóban. 5181

Oktatás.

ELEMI ISKOLAI gyenge tanulókat tanítását vállalom Jakasomon Cím a kiadóban. 5222

Különféle.

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca. Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mandl. Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papirüzlete.

Értesítés.

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy a GALLIK cégtől mint társ kiléptem. Az aradi hölgyközönségnek továbbra is rendelkezésére állok. Szíves partifogást kér.

Prosenszky József

hölgyfodrász.

Cím szívességből Fischer Eliz-palota, a fodrász üzletben, 5229

Rubinstein Mór

C. F. R. Államvasutak szállítója
Arad, Minorita-palota. 5215
Alapított 1891-ben.

Elvállal felelősség mellett gyorsgyűjtőt minden irányban, továbbá költöződéseket zárt és nyitott kocsikkal, úgy helyben mint vidéken jutányos árban.